

BILDANDE AV NATURRESERVATET SKÅLHULT I LJUNGBY KOMMUN

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) området Skålhult som naturreservat. Gränsen för naturreservatet ska vara den gräns som utmärks i fält och som framgår på bifogad karta (bilaga 1).

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet.

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan (bilaga 2) för reservatets långsiktiga vård.

SYFTET MED RESERVATET

Syftet med naturreservatet är att vårda och bevara naturmiljöer knutna till naturskogsartade skogar och vattenmiljöer så att den biologiska mångfalden bevaras och stärks:

- områdets skogar ska bevaras i ett naturskogsartat tillstånd med gamla träd och en varierad och flerskiktad struktur med god förekomst av död ved i olika nedbrytningsstadier, medan yngre och skogsbrukspåverkade skogar ska vårdas så att dessa områden utvecklas mot naturskogsartade skogar
- naturvärdena knutna till Lidhultsåns naturliga meandrande sträckning och omgivande breda, aktiva svämplan ska bevaras och förstärkas
- det rörliga friluftslivet ska ges möjlighet till naturupplevelser

Syftet ska uppnås genom att:

- områdets skyddsvärda naturmiljöer bevaras genom föreskrifter som förhindrar skogsbruk och olika typer av exploatering
- områdets skogar i huvudsak får präglas av naturlig dynamik. Delområden påverkade av skogsbruk restaureras för att utvecklas mot naturliga skogar, där också livsmiljöer kan nyskapas för att värna skyddsvärda arter
- lämpliga åtgärder för att främja upplevelsevärdena vidtas

SKÅLEN FÖR BESLUTET

Skälen för beslutet är områdets prioriterade bevarandevärden, naturtyperna näringsfattig bokskog (9110) och taiga (9010). Bevarandevärdena hotas av skogsbruk och graninvandring. Åtgärder för att vårda skogsbrukspåverkade skogar i riktning mot naturlig dynamik behöver genomföras och graninvandring behöver stävjas.

FÖRESKRIFTER

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. bedriva täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller annan jordart
2. borra, spränga, schakta, gräva, dämna, dika, dikesrensa, fylla ut, tippa, anordna upplag eller utföra annan liknande åtgärd på land eller i vatten
Anmärkningar:
I. Åtgärder inom vägområde för väg 18179, t.ex. nedgrävning av kabel, får ske efter godkännande av Länsstyrelsen.
II. Tillfälligt upplag för jord- och skogsbruk får ske efter godkännande av Länsstyrelsen.
3. anlägga väg, parkeringsplats eller vändplats
Anmärkning:
Underhåll av befintliga vägar får ske.
4. ta bort eller skada stengärdesgård, odlingsröse eller annan kulturlämning
5. uppföra byggnad, ledning, mast, vindkraftverk eller annan anläggning
Anmärkning:
Jaktorn kan efter Länsstyrelsens godkännande få uppföras på lämplig plats om behov finns.
6. avverka, gallra, beskära, röja, så, plantera träd eller buskar eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller skada enskilda träd eller buskar
Anmärkning:
Siktgata för jaktens behov kan efter Länsstyrelsens godkännande få öppnas på lämplig plats om behov finns.
7. skada, ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälle eller döda grova grenar
Anmärkning:
Vindfälle eller döda grova grenar som hamnar olämpligt och påtagligt hindrar jordbruk eller framkomlighet på stigar och vägar får flyttas till annan lämplig plats inom reservatet.
8. sprida bekämpningsmedel, gödsel, kalk eller annat jordförbättringsmedel

Anmärkning:

Saltning av väg får ske.

9. ändra växt- och djurlivets sammansättning genom att föra in, så eller plantera ut arter på land eller i vatten
10. utfodra vilt, sätta upp saltsten för vilt eller anlägga åtel
11. jaga skogshöns
12. på våtmark transportera ut fällt vilt med fordon förutom med fyrhjuling eller dragare med liknande marktryck
13. sätta upp tavla, skylt, affisch, snitsel, konstföremål eller liknande utan Länsstyrelsens godkännande

Anmärkning:

Jaktpass får markeras med diskret skylt.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar iordningställs och åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatsgräns och information om reservatet
2. att skötsel utförs som behövs för att bevara och utveckla naturvärdena:
  - avverkning av träd, tillskapande och utplacering av död ved (inkl. död ved från områden utanför reservatet), röjning av sly, hamling, veteranisering, flytt av vindfällan,
  - igenläggning och dämning av diken,
  - naturvårdsbränning,
  - bekämpning av invasiva arter,
  - uppsättning av fågel- och insektsholkar och andra åtgärder för att gynna dessa artgrupper,
  - utsättning av i naturtyperna naturligt förekommande arter.
3. iordningställande av anordningar för allmänheten i form av parkeringsplats, informationstavla, strövstig och rastplats
4. åtgärder för vetenskaplig undersökning som i förväg godkänts av Länsstyrelsen
5. tillfälliga upplag i samband med skötselåtgärder
6. användning av vägar i den utsträckning som behövs för att utföra skötselåtgärder enligt skötselplan

Förvaltaren ansvarar för att skötselåtgärder enligt ovan och som specificeras i fastställd skötselplan utförs.

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom området

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. skada naturföremål eller ytbildning, t.ex. genom att gräva, borra, måla eller mejsla
2. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar
3. plocka, skada eller gräva upp örter, svampar, mossor, lavar eller andra växter annat än plockning av enstaka exemplar av icke-fridlysta arter. Bär och matsvamp får plockas för husbehov
4. samla in insekter, snäckor, maskar eller andra ryggradslösa djur annat än enstaka exemplar av icke-fridlysta arter
5. framföra eller parkera motordrivet fordon eller släpvagn annat än på anvisad väg och anvisad iordningställd parkeringsplats
6. parkera eller ställa upp husvagn, husbil eller liknande mellan kl. 00.00 och 05.00.
7. elda annat än på anvisad och iordningställd eldplats
8. sätta upp tavla, skylt, affisch, snitsel, konstföremål eller liknande utan Länsstyrelsens godkännande
9. bedriva tävlings-, övnings- eller lägerverksamhet utan Länsstyrelsens godkännande
10. störa eller skada djurlivet t.ex. genom närgånget uppträdande vid bo- eller lekplats
11. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur

Föreskrifterna under C gäller omedelbart, även om de överklagas.

Föreskrifterna hindrar inte:

- förvaltaren eller den som arbetar på förvaltarens uppdrag att utföra de åtgärder som framgår av ovan angivna B-föreskrifter som behövs för reservatets skötsel eller uppföljning av bevarandestatus,
- akuta reparationsåtgärder på ledning eller normalt underhåll av vägområde. Träd som fallit eller grova grenar som kapats vid underhåll ska flyttas inom naturreservatet,
- normalt underhåll av ledning och ledningsgata, samt borttagande eller ersättning av ledning. Samråd ska dock ske med Länsstyrelsen för att på bästa sätt ta hänsyn till mark och det växt- och djurliv som finns i ledningsgatan,
- åtgärder för vetenskaplig undersökning som i förväg godkänts av Länsstyrelsen.

Med Länsstyrelsens godkännande enligt föreskrifterna ovan avses inte en dispens-eller tillståndsprövning utan endast att Länsstyrelsen i skriftlig form kan ge sitt godkännande till en åtgärd efter att denna beskrivits på lämpligt sätt.

Utöver ovan angivna föreskrifter gäller annan lagstiftning, bl.a. miljöbalken, jaktlagstiftning, terrängkörningslagen och kulturminneslagen.

Enligt 7 kap. 28a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

ÄRENDETS BEREDNING

År 2015 inkom fastighetsägaren till Länsstyrelsen med en intresseanmälan om formellt skydd inom Kometprogrammet (kompletterande metoder för skydd av värdefull skog). Länsstyrelsen föreslog därefter bildande av naturreservatet Skälhult. 2016 träffades en överenskommelse om inträngsersättning mellan fastighetsägarna och Länsstyrelsen.

Förslaget till beslut och skötselplan skickades 2016-10-11 till sakägare som förelades att komma in med eventuella erinringar. Myndigheter, ideella föreningar m.fl. har samtidigt lämnats tillfälle att yttra sig över förslaget.

SYNPUNKTER PÅ FÖRSLAGET TILL BESLUT

Ljungby kommun är positiv till att åtgärder kopplade till besökare har hög prioritet i skötselplanen. Kommunen anser att tillgång till toalett och sophantering i anslutning till parkeringsplatsen skulle möjliggöra för fler människor att besöka och stanna i området. Kommunen poängterar även att samexistensen mellan öring och flodkräfta i Lidhultsån ska beaktas.

Skogsstyrelsen Kronobergs distrikt ser positivt på bildandet av naturreservatet och anser att beslut och skötselplan utgör en god grund för framtida skötsel.

Ljungby fågelklubb anser att bildandet av naturreservatet är mycket bra och att beslut och skötselplan är väl genomarbetade. Föreningen påpekar att hänsyn till eventuella häckande rovfåglar och andra arealkrävande fågelarter bör tas när stigar i området planeras, främst i området söder om Lidhultsån. Det bör också finnas en ostörd del i reservatet.

E.ON Elnät Sverige AB poängterar att bolaget har en kraftledning inom området och att akuta reparationsåtgärder samt normal kontroll och skötsel även fortsättningsvis måste kunna utföras.

LÄNSSTYRELSENS BEMÖTANDE AV INKOMNA SYNPNKTER

Länsstyrelsen kommer att utreda placering och utformning av rastplatser och stigar i området så att allmänhetens behov, närboende, samt natur- och kulturvärden tillgodoses. Länsstyrelsen uppför anordningar för friluftslivet i naturreservaten i mån av ekonomiska resurser.

Föreskrifterna hindrar inte akuta reparationsåtgärder på ledning. Samråd med Länsstyrelsen ska ske vid normalt underhåll av ledning. Träd som fallit i ledningsgata eller grova grenar som kapats får flyttas men ska lämnas inom naturreservatet.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Naturreservatets namn	Skälhult
NVR-id	2045460
Kommun	Ljungby
Distrikt	Lidhult
Lägesbeskrivning	Skälhult ligger 2 km NO om Lidhult.
Centrumkoordinater (SWEREF99TM)	X: 407073, Y: 6300477
Kartblad Index 100 km	63E, 62E
Kartblad Index 5 km	62E 9a NO, 63E 0a SO
Naturgeografisk region	9 Sydsvenska höglandets västdel
Huvudsaklig objektkategori	Ä, Ädellövskog
IUCN-kategori	IV, Habitat/Artskyddsområde
Fastigheter och ägarkategori	<u>Skälhult 1:1</u> Privat
Servitut/rättigheter/ samfälligheter	<i>Marksamfälligheter</i> <u>Samfälld väg</u> Lidhults- Broddhults- och Skälhults skifteslag <i>Gemensambetsanläggningar</i> <u>Strömma GA:1</u> Strömma Samfällighetsförening <i>Rättigheter</i> <u>Kraftledning - 0781IM-09/17119.1</u> E.on Elnät Sverige AB <u>Fiske i Lidhultsån, Yxnasjön,</u> <u>Askaken och Ältasjön</u> Fiskevårdsområde Lidhult fs:8, 9
Sakägare	Enligt bilaga 3
Areal	Totalareal 62,7 ha, varav 60,9 ha land och 1,8 ha vatten
Förvaltare av naturreservatet	Länsstyrelsen i Kronobergs län

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Skälhult utgör ett ur naturvårdssynpunkt mycket värdefullt naturområde med äldre bok- och barrskog och hyser en stor mångfald av arter knutna till dessa miljöer. Att reservatsområdet genomflyts av Lidhultsån och att rullstensåsen Skälhultsåsen är belägen längs åns norra strand skapar en variation som adderar en extra dimension till naturvärdena.

Naturresevatets norra del ingår i Kronobergs läns naturvårdsprogram inom området "Myr- och åsområde söder om Moasjö" och har tilldelats klass 2 på en tregradig skala. Lidhultsån med omgivande landområden ingår också i naturvårdsprogrammet inom klass 3. Vattendraget är även utpekat som ett särskilt värdefullt vatten av Havs- och Vattenmyndigheten och ingår i vattenområdet Södra Unnen. Slutligen ingår även den sydligaste delen av reservatet i form av Djurö mosse i naturvårdsprogrammets klass 2.

Norra delen av reservatet är särskilt utpekat Länsstyrelsen i Kronobergs läns "Strategi för formellt skydd av skog" som del av ett lövskogskluster.

Skälgöl, i reservatets nordvästra spets, har tilldelats klass 2, näst högsta värdet, i våtmarksinventeringen. I samma inventering har Lidhultsån bedömts hålla klass 3. Även Djurö mosse ingår i våtmarksinventeringen inom klass 3.

En nyckelbiotop i form av bokskogen på Skälhultsåsen och ett naturvärdesobjekt som utgörs av barrsumpskogar i reservatets södra del är registrerade i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

Bevarandet av naturvärdena går inte att förena med skogsbruk eller olika typer av exploatering och ett långsiktigt bevarande kan garanteras genom att ett naturresevat inrättas. Utan ett beslut om bildande av naturresevat riskerar de höga naturvärdena att gå förlorade genom skogsbruk. Dessutom krävs långsiktiga skötselinsatser vars finansiering möjliggörs om ett naturresevat bildas. Förutsättningarna att bevara områdets biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om bevarandemålen uppfylls, i enlighet med fastställd skötselplan.

Länsstyrelsen gör bedömningen att jakt på skogshöns inte ska bedrivas inom naturresevatet. Inom området förekommer bland annat tjäder och orre som är listade i EU:s fågeldirektiv. Arterna ses som hänsynskrävande arter som missgynnas av skogsbruk med grankulturer och brist på halvöppna skogsmiljöer, tallskogar och våtmarker. Länsstyrelsen ser det som ett viktigt bevarandemål i naturresevat att särskilt värna spelplatser och uppväxtmiljöer för dessa arter. På platser där kostsamma insatser görs av staten bedöms det också motiverat att inte tillåta jakt på dessa arter.

Länsstyrelsen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen *Levande sjöar och vattendrag*, *Myllrande våtmarker*, *Levande skogar* och *Ett rikt växt och djurliv*. Målen uppfylls genom att 55,1

ha produktiv skogsmark undantas från skogsbruk och genom att hela området vårdas i enlighet med fastställd skötselplan.

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, att reservatsföreskrifternas utformning innebär en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten. Reservatsbildningen är förenlig med miljöbalkens mål i 1 kap. 1 § och bestämmelserna om hushållning med mark och vatten i 3 och 4 kap. miljöbalken.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmissiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Skälhult är en ensamgård belägen nordost om Lidhult i Ljungby kommun som under de senaste 50 åren skötts naturvårdsinriktat av fastighetsägarna. Den naturvårdande skötseln har resulterat i mycket höga biologiska värden där ädellövskog gynnats på granens bekostnad där så varit lämpligt medan barrskogar i huvudsak lämnats opåverkade av skogsbruk i övriga delar av naturreservatet.

Reservatets norra del består av en rullstensås (Skälhultsåsen) där bok- och blandskog växer (se bilaga 2a, skötselplanekarta). Bokskogen på Skälhultsåsen har mycket höga naturvärden och en översiktlig inventering har visat på 16 naturvårdsintressanta arter varav 8 nu rödlistade (2015) i kategorierna NT till EN (se bilaga 2c, artlista). Delar av detta område är även upptaget i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

I den nordvästra delen av reservatet växer bok tillsammans med asp, ek och tall i en mer utpräglad blandskog där framför allt asp i form av hålträdd bidrar till mycket höga ornitologiska värden.

Söder om Skälhultsåsen flyter Lidhultsåsen, vilken avdelar naturreservatet i en nordlig och en sydlig del. Denna del av Lidhultsåsen ingår i Södra Unnenområdet som är ett särskilt värdefullt vatten utpekad av Fiskeriverket för sin ursprungliga och storvuxna öringstam samt förekomst av flodkräfta. Öring finns troligen inte inom den aktuella åsträckan i reservatet p.g.a. vandringshinder, men sträckan kan ha betydelse för spridning av öring om befintliga vandringshinder utanför reservatet tas bort eller fiskvägar anläggs i framtiden. Mindre förekomst av flodkräfta har noterats och troligen har flodkräftor återinförts i Lidhultsåsen. Förekomst av utter har nyligen noterats i ån och vattendraget har en naturligt meandrande sträckning genom reservatsområdet där breda vassbälten och mader omger huvudfåran.

På södra sidan av ån finns barrskogar som är i stort sett opåverkade av skogsbruk under de senaste 50 åren. Mindre delar av dessa skogar var dock till stor del planterad ungskog eller kalmark för 50 år sedan och dessa delar utgör idag utvecklingsmark. Huvuddelen av barrskogarna i form av tallskog och gransumpskog är värdekärnor med mycket höga naturvärden och en översiktlig inventering av området har gett 15 naturvårdsintressanta arter varav 5 nu rödlistade (se bilaga 2c, artlista). Noterbart är förekomsten av de tre barrskogsorkidéerna korallrot, knärot och spindelblomster, vilka påträffades under Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering av området.

Sammantaget uppvisar det föreslagna reservatsområdet mycket höga naturvärden i såväl ädellövskogspartier som barrskogar. Artrikedomen är stor och bedöms kunna utvecklas än mer genom naturvårdande skötsel.

UPPLYSNINGAR

Länsstyrelsen är förvaltare av naturreservatet.

FÖRORDNANDE OM KUNGÖRELSEDELGIVNING

Länsstyrelsen förordnar, med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932) jämfört med 27 § förordningen (1998:1252) om områdeskydd enligt miljöbalken m.m., att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen ska inom 10 dagar från detta förordnande införas i Post- och Inrikes Tidningar och i ortstidningen Smälänningen.

Delgivningen ska anses ha skett två veckor efter dagen för detta beslut, förutsatt att kungörelsen inom 10 dagar från beslutet införts i ovan nämnda tidningar. Beslutet hålls tillgängligt på Länsstyrelsen, Kungsgatan 8, Växjö och på Länsstyrelsens hemsida, www.lansstyrelsen.se/kronoberg

BESLUTANDE

Beslut i ärendet har fattats av Tf. Landshövding Anders Flanking.

I handläggningen av ärendet, i vilket naturvårdshandläggaren Love Eriksen varit föredragande, har även naturvårdshandläggaren Sara Lamme, vattenvårdshandläggaren Annika Smålander, länsjuristen Henrik Skanert, funktionsledaren Elisabet Ardö, Tf. enhetschefen Jan Grosen, samt enhetschefen Maria Nilsson deltagit.

Anders Flanking
Tf. Landshövding

Love Eriksen
Naturvårdshandläggare

ÖVERKLAGAN

Detta beslut kan överklagas av den som beslutet angår (16:12 § miljöbalken) genom skrivelse till regeringen. Överklagandet ska dock skickas in per e-post till kronoberg@lansstyrelsen.se eller per post till Länsstyrelsen i Kronobergs län, 351 86 VÄXJÖ. Länsstyrelsen måste ha fått överklagandet senast den 17 januari 2017, annars kan inte regeringen pröva överklagandet.

Överklagandet ska innehålla följande:

- hänvisning till detta beslut, dnr 511-5568-2015
- vad som ska ändras och varför
- namnteckning, namnförtydligande och adressuppgifter
- eventuella handlingar som stöder överklagandet.

BILAGOR

- 1.a. Beslutskarta
- 1.b. Översiktskarta
2. Skötselplan
  - 2.a. Skötselplanekarta
  - 2.b. Historiska kartor
  - 2.c. Artlista
3. Sakägarförteckning och sändlista
4. Miljöbalkens regler om naturreservat
5. Överklagandehänvisning

